



СВОБОДА

Память героїв.

Важкий шлях до поступу і світла. Стрімка, скалиста дорога, яку треба знати нераз серцевою кровю.

Для нас, Русинів-Українців ся путь ще недоступніша, бо крім всяких неслухот дороги, дуге нам ще вічно зимній мітер у очі. А щирі сусіди-побратими, віддай з надмірної любови до нас, вальть нам колоди і каміне під ноги.

І не дивиня, що шлях наш до поступу, до світла, до ясної долі мережаний сірими могилами. Що кожний крок уперед мусимо значити кровю і трупами. Що найліпші сини люду падають до гробу, що благородним трупом починають рідну землю. Що наші могили ростуть і ростуть, що досягли вже майже самого Бога!

Але не в тому річ, кілька могил являється народ лишас позаду себе в своїм вряванню до добути ліпшої долі, лиш в тому уся вага, чи не даром вирости єї могили у сірій землиці, чи народ розуміє їх значінє, чи зміє о них насталии свого духа, свою волю, до дальшої, тим завзятійшої боротьби з лютым ворогом. Тому ціла вага, чи кров мучеників не даром поплила, не змарнувала єя, чи дійшов з ньї який хосен для загальною, пародного добра. А се пізнати по сїм найпердше, коли бачить ся, в який спосіб народ відносить ся безпосередно до памяти своїх героїв.

Повна крові мучеників наша земля, Русь-Україна. Здаєть ся, що впадо взяти пригоріц сірого пороху з наших ланів і здусити його у жмени — то випаде із землиці наша кров усіх тих мучеників, що каали свої буйні голови в долю народа. І ми не знаємо навіть мені їх, бо їмї їх легені. І люблячи до несконечности нашу вітчизну, ми зможемо лиш вшанувати їх память.

Але і в новітних часах число наших мучеників не менш велико. Згадаймо хочайби таких: Каганець, Н. Спідряк, Немирський, Скоричилє, Стасюк, Смучок, Шумага, Коцко, Кожанчик.....

І бачить ся, що не даром кров мучеників багрила рідну землю, що не даром падали трупи у лютий борні: народ падає по кістках їх іде висше і висше і у облюбеній в раях вільм на місце виваженя одного єгає десять нових борців. І імя їх живе на устах усіх, тліє як іскра в серцях люду, стає підпадом нового оживая зязязя, неуграшимости.

Наймолюдша у нас память впавшого у борі о нашу найвишшу рідну школу мученика Коцка. Ще сльвіла в душі народа память того героя-мученика, що то його кулею у чолі вынесли з рядів борців за народні права. Ще не засклеплена кривая рана у душі народа, його товаришів, родиня.

І народ, відячний за найбільшу його жертву, зложеною їм на жертвенику вітчизни, вибрав з поміж себе довірених людей і поручив їм незагниваючим ніколи пам'ятником звелічати його память. Однї з членів сего комітету, д-ка Ірина Філіпівська, рідна сестра Мирослава, з редакції сего комітету приїхала перед кількома тижнями в Канаду і Канадцї зібрані на фонд імени Адама Коцка гарну суму, бо 2000 доларів.

Тепер, як довідуємо ся з новим приїздом сего комітету, ся д-ка на два приїзди у Злученї Держави.

Нам надто добре знана жертволюбивість нашого народу і тому вважаємо зовсім злишними всякі покани до складання жертв на фонд Адама Коцка. Нехай лиш кожний, в якого жилах пливе козацька кров, згадає лиш, якого народа він сном, ким і за що сей парод закутий, для кого і за що зложив Адам Коцко свою молоденьку голову у спру могилу — а ми певні, що Злученї Держави не дадуть випередити ся Канадї, що зложать також, хотайби других 2000 доларів.

Як нам доносять, з нагоди приїзду до нас д. Ір. Січинської відбуде ся ряд віч в сїдуючих місцевостах і у сїдуючих речнцях:

Table listing locations and dates for meetings: Seranton, Pa. 25-ga груд. с. р., Olyphant, Pa. 26, Taylor, Pa. 27, Wilkes Barre, Pa. 28, McAdoo, Pa. 29, Shamokin, Pa. 30, Pittsburg, Pa. 31, McKeesRocks, Pa. 1-go січ. 1911 р., McKeesport, Pa. 2, Carnegie, Pa. 3, Canonsburg, Pa. 4, Allentown, Pa. 5, Northampton, Pa. 6, Philadelphia, Pa. 7, Boston, Mass. 9, Holyoke, Mass. 10, Ansonia, Conn. 11, Yonkers, N. Y. 12, Jersey City, N. J. 13, New York, N. Y. 14

Початок кожного віча о годинї 7-ій з вечора.

Час вельми короткий. Ледви пару днів ділять нас від речнця першого віча, тому на всяку формалістичку, на всякі завязування ріжних комітетів нема вже часу. За се тим більша відвічалність, тим більша вага в улаштуванню віч паде на Русинів-Українців, замешкуючих поданї висше місцевости і їх околицю. Де ще нема завязаного вічевого комітету, такий повинен безпозволочно заявляти ся. Його обовязком є передовсім винайти і винайти відповідну галю на назначений речнець, а опісля запросити чи то постарати ся о кількох бесідників на віче, словом уладити усе, щоб віче в даній місцевости випало як найсвітліїше.

Але на тому не koniec. Дальшим, не менше важним обовязком сего місцевого комітету буде винайти спосіб, щоб довітати весь загаль Русинів-Українців з даной місцевости і її околиці про віче; обовязком сего вічевого комітету буде стати неначе тим звоном буючим тривогу, якого голос мусить долетіти до найдаліших закутин; мусить вдерти ся у душу кожного, розбудити і тих, що поспули сном байдужности і лінивства у сє люте время; заіграти теряющих віру у свої снлї, з'електризувати увесь наш загаль. Але і то ще не все. Сей комітет не сьміє списувати з ока „що не словами, а ділами встане Україна“, що не встане на вічу послухати палких бесід, але треба ще і самому докнути хоть цеголку під народно будову. І тому сей комітет нехай старас ся на вічу а також і перед вічем, всякими способами зібрати як найбільшу суму гроша на фонд імени Адама Коцка. Гроші сї вручить ся на вічу д-ції делегатицї, як дар Українців зі Злучених Держав, як доказ, що американська Русь-Україна глибоко спочуває недлі, своїх

братів у старім краю, що завданї там рани не менше болючо кривавлять і тут, що і ми почуваємо себе силами безгалапної Неньки.

Тяжкий буде обовязок місцевиx комітетів, тим тяжкий, що наша преса не зможе прийти їм у поміч через оголопуванє поодиноких віч, а то по причині незвичайної короткости часу. Але най вони тямлять, що ніяка народна робота не є легкого, що за понесенї тепер трудї колись згадають про них з вдякою, що хвили теперішніа се буде неначе іспит зрілости нашої жертволюбивости, нашої патріотизму.

Тому тям американська Русь: два тисячі доларів на фонд для пошанованя памяти Адама Коцка! Двацять віч, а з кожного найменше 100 доларів! Се хоба не буде нічо так тяжкого.

Отже, до діла, Родимці!..

Хлополапство.

Одного розумного чоловіка поспитав хтось з його товаришів, кого він уважає своїм приятелем: „Своїм приятелем уважаю кожну таку людину, котра виткає менї мої хоби“.

Як треба розуміти сей висказ? Та не внакше, а тільки так, як його розумів сей мудрий чоловік. Коли хтось називаєть ся моїм приятелем, то він повинен мене любити; хтож мене любить, — бажає менї добра, а хто бажає менї добра, сєй не стерпить у менї ніяких хоб (блудів), бо хоби до добра не ведуть.

Неоднї з наших читачів, прочитавши повисні слова, звагне раменами і подумає: „Воно хось не до ладу... Якже може любити такого чоловіка, котрий виткає менї мої блуди?“ Нема тут чому дивувати ся, бо так діє ся на сьвітї завжди і то не від нинї.

Чи Христос, сєй найбільший учитель цілого людства, не любив тих людей, з котрими часто сходив ся? А чи не картан він їх ніколи? чи не виткав їм публично їхні блуди?... Чи сьвященник, картаючи на проповіді безбожних людей, хоче їх заслати до пекла? Чи господар, виткаючи блуди своїму наймитови, бажає зробити з него злодія або душоуба? Чи сьвітська власть карає усяких проступників з ненависти до них? Чи Бог не любить тих людей, на котрих зсилає нераз дуже тяжкі хрести? А в який ціли карають родичі своїх дітїй? — чи вони се роблять з ненависти до них чи з любови?..

Уявим собі сьвіт без ніякої власти, без людей, що почувають ся до обовязку виткати блуди своїм ближнім. Який би се був сьвіт і який на нім жило ся всім людям? Паном був би тоді той, хто мав би найсильніший п'ястук, а всі слабосильні мусіли би йому ходити по воду... Не було би між людьми ніякого порядку; запанувала би по всім сьвітї крайна анархія.

Виходить, що в цілім сьвітї, в кожній пооданой сусільности, в кожній громаді і в кожній родині мусять бути одніци, котрі мають обовязок викорінювати всі хоби, що ведуть людця до злого. Чи наша руська сусільність не потребує таких

одиниць? Чи ми вже такі ідеальні, що не потребуємо ніяких учителів, ніяких приятелів? „Ба, ба,—скаже неоднї з нас — та ми сїх приятелів маємо міліони!“ Еге, воно правда, але які сї приятелї і чого вони нам бажають?..

Щоб не розводитиєсь богато, возьмемо на сєй раз під розвагу наших рідних „приятелів“, жителів Американської Русї. Чого вони від нас хочать і яким шляхом думають повести нашого робітника? Прислухаймо ся пильно до їх голосу і розважмо холоднокровно та безпристрастно усі ті кличі, які вони кадають між темні, безкритичні маси.

Проч з церквами! На гак з попами! Ганьба всім лямпозисам і сьвічкагасам! Хай пропадуть всі галапаси, що живуть коштом бідного робітника! Вір, чоловіче, тільки в те, що тобі твій власний розум до віруваня подає!

Се були би найважливіші гасла наших доморослих „приятелів“. Більше не наводимо, бо і так кождому прїйдеть ся легко виробити собі ясний погляд на програму „одиноких щирих заступників“ темного руського мужика..

То муринні-пїтри можуть мати свою церкву, а Русини ні? То піпів треба вивігати тільки тому, що вони попами, а не прім. майнерами? То сї люди, що відають бідним робітникам свої услуги, мають пропасти з лиця землі? А чїм коштом живуть всі наші „крикуни“ і „попо віпателї“? — чи їх не живить сєй самий бідний робітник? Таж про ніх можна сказати сьміло, що вони „не єють, не орють, а живуть“... То наш руський робітник може вірити в те, що йому подиктує його власний розум? А чи має він на стільки сього розуму, щоб обійшов ся без віри? Що наші „поступовці“ думають дати бідному робітникови, коли відберуть йому його глибоку віру?

Найкоротша відправа всім „модерним опікунам“ руського робітника була би така: Хто не хоче церкв, нехай до неї не ходить! Як який „поступовець“ умре, нехай його одnodумці не друкють людям очий і не „колєктують“ на справленє покійникови християнського похорону, але нехай спакують тіло помершого до „бакси“ і відішлють прямо до фабрики на... мило!... Хто не хоче піпів, нехай їм не платить! Вони не підуть там, де їх люди не потребуєть, а як довго попи сповняють свої душпастирські обовязки, так довго вони мають право до життя, бо живи мусять! Як „бідний робітник“ не хоче живити нікого „своїм коштом“, нехай скаже виразно, що йому непотрібно: ні попів, ні учителів, ні дяків, ні редакторів, ні взагалї ніяких „галапасів“, що живлять ся його кривавим потом... Замкніть на десять спустів, або навіть здемолуйте всі церкви та школи, всі редакційні бюро, всі народні інституції і — гуляйте!... Начайте на віру, на всі християнські чесноти, на любов ближнього — і живіте як безрозумні скоти!..

F201 Нашим „поступовцям“ здаєть ся, що бідного руського робітника любить тільки той, хто прімиває очі на всі його хоби. Хто має відачу, або моральний обовязок виткнути негумучому робітникови його сльодні

чи несвідомї промахи, — сєй мусить бути конечно його завзятым ворогом і сього „негідника“ треба — після реценти „щирих заступників руського робітника“ — сєйчас повісити, а в найліпшім разі — вибити йому зуби... Ну, скажіть самі, чи се не є поганим, негідним хлополапством?

Вя тямите, як наша часопись (наші „поступовці“ уважають її за лїтвівський орган (sic!) і дуже з то причини негодують на всіх редакторів „Свободи“) ударяла нераз на наше духовенство за його нероботячність на нивї народної просьвіти, або за якісь инші промахи, що шкодять народній справі. Чи се було злочином зі сторони редакції? Чи наше сьвященство не підлягає ніякій критиці? Чи піхто не має права домагаєт ся від наших сьвященників щирої праці над осьвідомлюванєм простолюдця? А чи чули ви коли, щоб наше духовенство дерло з сього приводу свої ризи і кричало: росення, росення його! росення редактора „Свободи“, бо він покавив ся нарушати ваш авторитет! — Може і несправедливо було нашим духовникам читати на самих себе публично обжалованє, але вони не счиняли зараз такої бучи, як „одинокі щирі заступники руського люду“. Вони знають, що „де рубають, там і трїски летять“; знають, що „однї за всіх, а всі за одного“; а головню знають, що редакція „Свободи“ не робить нічого зі злої волї або з низької злоби.

Обовязком кожної непродажної часописи заступати совісно і щиро інтереси своїх читаючих кругів. Наша часопись стоїть на сторожі інтересів Американської Русї. Обовязком „Свободи“ закоріювати всі блуди ненависти, сусільности і жестї до правдивої культури, до совіщенства. Се не належить до присяжности говорити кождому, може зовсім незнаному; се робити так а так! — або: того а того не вільно тобі робити! Та щож діяти?... Треба нераз проковтнути гірку пігулку, але сповнати свій обовязок — теж треба!

Нехай ніхто з наших читачів не гніваєть ся, коли від часу до часу найде в нашій часописі таке зеркала, в котрім побачить свій живісильний образ... Теперішній редактор „Свободи“ не є „малюваного лялькаю“ і він не дасть відтрашати себе кому від своїх обовязків. Скаже правду кождому, хочби й самому собі. Роби добре — добре буде. Нехай ніхто не поповніє блудів, то и в потребувати-ме нікого і нічого бонти ся! Гласкати до головці вередливого або нерозумного дїтєвака — мїють тільки наші „поступовці“. Ми з ними з одної маски не їмо, і ї не маємо потреби підписувати під їх програмою... Ми брдимо ся усякими хлополапством — і сє не маємо собі зятямлять всі ті добродї, що ведуть вічну боротьбу з „куйною“ „Свободою“.

Для парохій на Рїзво!

Замовляйте хороші ковзери з гарним образом і відповідною написею для Вищої церкви. Цина 1000 ковзери \$200. Адресуйте: SVOBODA 184 Third St. New York, N. Y.

СПРАВОЗДАНО КАСОВЕ
У СЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
ЗА МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1910.

Table with columns: Від., Місцевість, \$, c. Lists various locations and their corresponding monetary values.

Table with columns: Від., Місцевість, \$, c. Continuation of the list of locations and monetary values.

Table with columns: Від., Місцевість, \$, c. Continuation of the list of locations and monetary values.

СПРАВОЗДАНО КАСОВЕ
РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА
ЗА МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1910.

Table with columns: Від., Місцевість, \$, c. Lists various locations and their corresponding monetary values.

НА РІЗДВО!

ХРИСТОС ОЯ РОДИТЬ — СЛАВИТЕ!
Нема в цілім році догіднішого часу піснати де-
рушки до наших родичів і знайомих — ніж Рози-
дство Христа.
Найкращим дарунком на то велике свято,
суть книжочки:
ДОБРИ ОТОБІЖНИКИ:
Велика Біблія стар. і новий завіт 1076 стор. \$1.25
Новою часто українською \$1.25
В гарній шкіряній оправі (Marokko) золоті
тисні обрив \$1.50
Життя Ісуса Христа в обр. \$1.25
Утряття на цілий церковний рік \$1.00
Вечерня на цілий церковний рік \$1.00
Богослуження Різдва, Обріва І. Н. \$0.50
1. Хр. і Богослуження \$0.50
Колія на Різдво і пісні йорданські \$0.50
Колія на Різдво Христове \$0.50
Збірник пісень церковних в поемах \$0.50
Колія латинським друком \$0.50
Kantyczka polska z polami 748 str. орган. \$0.50
Kolednik, zbiór pieśni i koled i nowena
na adwent w organie \$0.50
Zbiór pieśni nabożnych \$0.50
МОЛИТВЕНИКИ
Бог нажда мол. в міській оправі в окладив
200 дол. Та сама в міській оправі 150 дол.
Та сама в вишній оправі 100 дол.
Молитвенник християнської родини, вибраних
літо не бо було 784 стор. 242 різниці молі-
тов, акафісти, відтак з неї богослуження ціло-
го року, календар, наука на кождо свято,
37 пісень і 60 образів — окремо для музики і для
весіст, опр. в полого в футуралом \$1.50 дол.
В шарикову обривку \$2.00 дол.
ШОПКИ — ВЕРТЕЛИ
в найбільшій обривці по 25 цт., 35 цт., 50 цт.,
75 цт., 1 дол. і 2.50 дол. — Листопадний листок
до Різдва. Цілий перший листок в гарній обрив-
ці, туди в ковертці 30 цт. в 50 штук в ковер-
тці 1 дол. — Постарити на Різдво і Новий
Рік, туди 25 цт.

НАША АДРЕСА
RUSKA KNYHARNIA
850 Main St. Winnipeg, Man.

НАДІСЛАНО.

Спростоване Спростована.

В 49-ім числі „Свободи“ появилос-
„Спростоване“, підписане урядниками
брацтва св. Георгія в Філадельфії,
Па., яке твердить, що неправдою
будтоби член і делегат неого брацтва,
гр. кат. єпископ С. С. Ортинський,
був неправим делегатом на Конвенції
Союза.
Для зміцнення свого аргументу,
„Спростоване“ се подає відписи про-
токолів тих мітингів, на яких ваби-
рались делегати.
„Спростоване“ се оперте на непо-
розуміню. Я не твердив, що брацтво
св. Георгія не вибрало гр. кат. єпи-
скопа С. С. Ортинського своїм деле-
гатом, а твердив, що гр. кат. єпископ,
С. С. Ортинський був делегатом не-
правим. А неправим делегатом був
гр. кат. єпископ С. С. Ортинський
тому, що брацтво св. Георгія в Фі-
ладельфії, Па. після статута не мало
права висилати жадного деле-
гата.
Чому? Во брацтво се, як мені з
достовірного жерела відомо, і як се
добре знають урядники тогож брацтва,
і сам гр. кат. єпископ, С. С. Ортин-
ський, приймає деяких членів до
відділу а до Союзу ні, через що втра-
тило право висилати делегата на
Конвенцію.
Що так справді є, на се свідком
статут Союзу, свідком також „Ого
лошено“ Головного Уряду Союзу, яко
друкованос перед Конвенцією у
„Свободі“ на першій стороні кілька
разів, а в яким між инчими читасмо
таке:
„Ні оден відділ Р. Н. Союзу,
котрий не сповнів всіх своїх
обовязків супроти Організації
і її статутів, як... приймаю
членів до відділу а до Р. Н.
Союзу ні, або на оборот... на
мас права вибору делегата,
згідно зі статутами Організа-
ції (§ 90 старий статут і § 89
новий статут).
В виду сего не улягас найменшому
сумнівову, що брацтво св. Георгія
в Філадельфії, Па. ч. 239, не мало
після статута права посилати на
Конвенцію жадного делегата, а тим
самим і делегат сего брацтва, гр. кат.
єпископ, С. С. Ортинський був де-
легатом неправим.
Іван Ардан.

Хто не умеє говорити по англійськи
а хотів би мати доброго помічника
до науки, нехай купить собі
Русько-Англійську ТЛУМАЧ
Сторінк 256. Тверда оприв. Ціна 40 центів.
Гроші висилати, ари в магазині, через
договор або поштовою переказою.
Виникає у
And. Sawin, 53 Green St., Jersey City, N. J.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
 THE RUTHENIAN WEEKLY
 Published every Thursday at
 184 Hudson Street, New York, N. Y.
 Published by
 The Little Russian Nat'l Union
 of America.
 Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
 184 Hudson St., New York, N. Y.
K. KIRCZOW, manager
 184 Hudson St., New York, N. Y.
 Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
 United States, Canada and Europe.
 The only advertising medium. Rates
 furnished on application.

Entered as second-class matter Decem-
 ber 21, 1906, at the Post Office at
 New York, N. Y. under the Act of
 March 3, 1879.

„СВОБОДА“
 часопис для руського народа в Амери-
 ці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить щотижня в четвер і коштують:
 в Америці на 12 місяців \$2.00
 до старого краю на 12 місяців ... \$2.00
 в Америці на 6 місяців \$1.00
 Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованих листі, або через експресовий або поштовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або агента на експресовім офісі, пішлих на нашу адресу, бо без того ми не годні грошей дістати.

Адреса:
„SVOBODA“
 184 Hudson St., New York, N. Y.
 Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищать ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Вісти зі старого краю.

І опять, по довгим часі приходять ся нам взяти за перо, щоб поділити ся з нашим загальною новою вязкою цвіток, що вирости в дорогій нашій — не своїй вітчині.

І опять нічо веселого. Сیره, хмарне небо зависло над нещасним нашим людом і по тім і по сім боці Збруча і лютує хуртовина, мете снігом, морозять усі народні зусилля, усі пориви до кращої, ясної доленьки-воли. Але нічо се. Перетревав наш кременний народний організм напади всяких лютих Печенігів, Половців, Харзарів, Татар та Турків, перетревав також і австрійську та московську конституцію. А коли вірити народним поговіркам — усе у них находить ся іскра Божої правди — то і ліпше може, що лютують вороги, що на наших небосклони палає ще зима: бо чим лютіша зима, тим красша і вчасніша буде весна-воєскресенс...

Але ходи, любий читачу, хоч шляхом мрій у нашу країну. Навідаймо поперед Галичину, а опісля перейдемо чорно-жовті лалі, якими сильні мира сего розмежували нас з вашими братами, та подянемо, як живе ся і їм в обіймах „старшого брата“.

Галичина... Ось і старинна столиця нашого князя Льва. Перед нами розкішна палата: се „єдини польскі сейм“, себто галицький сейм, у якому кують долю для чотирох мільонів наших братів, Галичан. — І ви знаєте, як наші послы, не можуть добити ся від „брати“ шляхти, свх „найщиріших“ опікунів „почівего людку“, виборчої реформи, якої домагає ся весь народ, вхопивши ся чинної обструкції. Бауччи, що ніякі просьби ні грози не допоможуть, порішили нечопустити до дальших нарад і сказали собі: Коли не слухасте наших слів, то ми тут непотрібні. І виліз за тим вони принесли на засіданс сойму всякі інструменти і уладли роздираючу уха котячу музику. Поляки, а зглядно їхні панські делікатні уха не видержали „музики“ і наради в соймі перервали. Поки де видворена лева сесія сойму, спеціальна комісія має випрацювати проект змін виборчої реформи. Се

скорше — і толі сликаний на ново сойм буде займатися виключно тільки реформою. В сей спосіб наші послы віднесли побіду: не допустили до дальших нарад і присилували шляхту, що така буде мусіла займатися виборчою реформою.

Се панів доводить до лютої, до крайної скаженни. І щоби хоч в часті ратувати свій „гонор“, вони розсилають по селах тисячі друкованих відозв, в яких звивають народ до протестована проти українських послів за уладжену ними в соймі котячу музику. На готових формулярах всякі хрупі мають лиш підписати ся і протест такой заслати готовий куди треба. Панам-шляхті доконечно — баचितе — потрібно представити перед світом, що обструкцію в „єдинім польскім сеймі“ уладили не представителі усього поневоленого народу, але послы якоїсь дрібної „української“ партії і тому вони задалегіть вже дають до пізнаня всякій москвофильській бранжі, щоб сповнила свою льокайську службу, як і сповняла в соймі підчас обструкції. (Москвофильскі послы, щоб не наразити ся панам-шляхті, все виходили з засідань). І ми майже певні, що і тим разом Поляки не заведуть ся на своїх прислужниках і вони опять стануть шляхті в пригоді, як вже станули сотки разів на шкоду нашому народови.

От і ще одна новина з Галичини. Телеграми іменно з дня 13-го с. м. принесли вість, що цілий міністерський кабинет у Відні подав ся до димісії і цар ея димісію прийняв. Буде Австрія мати опять нових міністрів... Резигнацію старого міністерства спричинив перехід „Кола польського“, то є клубу, до якого належать всі польскі послы, на сторону опозиції. Що було причиною такого наглого перекинення ся польської шляхти в революціонери — телеграми не подають. Знаючи однак аж надто добре наших польських опікунів, можемо припускати, що лиш якась мала уступка, яку певно мусіло австрійське правительтво зробити Русинам, стала причиною такої наглої зміни фронту.

А тепер перейдім границю, та подивім ся, що діє ся по тамтїм боці Збруча. Росія має прецінь якусь конституцію. Що та конституція прикритта салдатським шинелетом та зі всіх боків пошідпирана багнетами, то иньшаріч, але „конституція“ є. Но, а як є конституція, во мусять бути і послы і Думи державні, і всякі наради, бо — баचितе — без того всего краму європейскі капіталісти ніяк не хочуть вже позичати грошей на „усмирнен внутрішнього ворога“. Річ природна, що як є послы і Дума, то вони мусять там над чимсь і радити. І се раджене послів в російській Думі, виглядає менше-більше так: Стоить батюшка Микола з здоровезним кнутом в одній руці, а другою тримає „вольного“ посла за горло і кричить йому в ухо: „По сему бити!“ І „вольний народний заступник“ киває головою — бо інакше не може. І так все є „благополучно“. Народ має німу Думу, цар має баранячо-терпеливу Думу, а Европа має російську Думу і позичає гроші. Іділля чудова.

І сеї іділії не була в силі затемнити навіть така важна справа, як дебата над допущенем народних мов до перших клас людських шкіль в Росії. Народні школи в Росії?... А ще до того, щоб з них могли люди користати?... Так се бунт, революція!... І царська Дума малаб приложити до сего руку? Ніколи!... Такої ганьби для царя і його уряду теперішна Дума ніяк не булаб в силі зробити. Захвисти казювну корчму, ухваляти, що кождий „истинно рускій“ має бути 24 годин на добу протягом 365 днів в році „міотвядки пян“ — то що иньшого. Але заводити школи з народною мовою у Росії?... Се неможливе.

І вірні своїй задачі послы ухваляли, що в народних школах має подавати ся на двох перших роках наука в народній мові, але ухвала ця вийшла з такими додатками, ограниченнями та застереженнями, що з ньої нічо путнього не вийде. Вільно буде по народних школах учити по німьцьки, польськи, литовськи, вірменськи, чеськи,

та жидівськи. В сей спосіб девятьма мовами буде можна учити на двох перших початкових роках науки в народних школах у Росії — по жидівськи, по чеськи, навіть по калмуцьки і бурятськи — лиш по українськи ні! Всякі Татаре і Калмуки, навіть і Жиди дістали свою мову у школах; всім вільно Господа хвалити тою мовою, якою навчила мати; лиш 30 мільонам Українців завязано уста, поставлено медвежу лапу на гортань.

Нічо се!... Силою ніхто не зробив ще до сих пор з kota собаку, — силою не переверне нас московський уряд в Москалів, хочайби і як шалів, хочайби видавав і як скажені права.

Нехай лютує хуртовина, нехай вогор скаженіс — се знак, що вже близько весна — весна волі для нашого народу.

ДОПИСИ

З Рочестер, Н. Ї.

Діпмо ся з усіми нашими земляками радісною вісткою. Ого за божою помічю удало ся нам заложити своє власне товариство під назвою: „Український Прапор“. Хоч усякі „вільномудці“ і кацапські бандити кидали нам під ноги величезні колоди, ми однак по козацьки завзяли ся і, поборовши всі ворожі заходи та перепони, згуртували ся в одну свідому родину, щоб спільно жити і собі та другим добро творити.

До уряду новозаложеного товариства вибрано отсак людей: Іван Шиманський, преде.; Іван Сернецький, заст. преде.; Пилип Мошонка, кас.; Петро Мручак, заст. кас.; Михайло Нижник, секр. фін.; Іван Мелех, секр. рек.; Стефан Лотоцький, Стефан Николайко і Василь Качмар — члони контр. комісії; Дмитро Олінський, організатор.

Член „Українського Прапора“.

З Ансонії, Конн.

В однім з останніх чисел кнато-славного „Послуха“ довелось мені прочитати допис з Бортного на Лемківщині. В тій дописі говорить якийсь „дописователь“, що в селі Бортнім відбували ся політичні збори, на котрых були присутні: Посол Марков і „отцове“: Николай Феленчак і Юракевич. Сі три кацапські „світिला“ загрівали народ до борби з ворогами, але загрівали якось так незручно чи нефортуноно, що Михайл Подберезняк заскаржив їх до суду, а суд покликав обжалованих на справу на самого сьв. Михайла.

З того видно аж надто ясно, які то з тих кацапів пресвітитель народа, коли вони не хотіли поманувати свого власного сьвята. Господин посол і оба отчакы могли: або не прийняти судового покликания, звиваючого їх на термін в руське сьвято, або зажадати від суду визначеня иньшого речизня.

В найгіршій разі вони могли не явити ся зовсім в суді і заплатити кару. Так роблять всі порядні сьвященники, але — на жаль — не ті з „твердого закала“. Та згадаї сьвященники не такі, як їх собратя, „українські вархолі“... Вони певно соромили ся признати до руського сьвята, або може не хотіли наразити собі польського суддї-швініста. Та де нашим кацапам до того, щоб вони навчили зухвалих Ляхів шанувати релігійні почуваня руського народу! Вони прецінь тримають з Поляками компанію і разом з ними виницяють „тайдамацьке племя“!... За те кацапи мають в Поляків ласку і називають ся у них „поржондними Русінами“... Автор дописа згадує також особу бувшого пароха в Бортнім, пок. о. Володамара Хіяляка, котрий, нібаго, через довгі літа боров ся за Русь в своїй парохії.

Як один з бувших парохіян помершого о. Хіяляка, чую ся приневолений подати до публичної відомости, що про боротьбу покійника за Русь не тільки мені, але і иншим його парохіянам зовсім нічого не відомо! Що пок. о. Хіяляк був в Бортнім понад 21 літ — се правда, але який темний народ застав, такий темний і позоставив, відходячи з Бортного до Тітна. Хто мені не вірить, нехай

Бортнянина, чи знає він читати або писати. Кажу вам, що не розуміє ся навіть на нумерах! — Се маєте наглядний доказ „боротьби за Русь“ пок. о. Хіяляка і наслідкі його просвітної праці в Бортнім... По помершій о. Хіялякови вістала ся його парохіянам одна невмируча пам'ятка. Коли одного разу стали пани випожичати гроші з „Zaliczkowo-oi Kasi“ в Горлицях, то пок. о. Хіяляк, замість перестережи своїх прихожан перед небезпеченством і замість поучити бідного хлопця, щоб не заходив собі в ніякі грошеві справи з панами, — він кричав на проповіді, щоби люди йшли жичити гроші на дешевий процент. І просив і грозив і намовляв, а темний нарід епішав до панської каси мов по сьвячену воду. Ча треба було чи ні, — кождий йшов жичити. Хто позичав 100 золотих, той діставав тільки 80, а решту 20 злр. відтягали пани наперед: на лхву, на процент від тої лхви, на який ріжні контракти, стемплі, канцелярїнні видатки і т. п. Котрі люди були вже з природи розумніші, тоті пізнали ся від разу на панських лхсах і чим скорше віддавали ту „панську“ позичку, хочай потратили притім по кілька золотих. Але було багато таких, що тою позичкою не журили ся. Якісь темні духи пустили навіть поголоску, що позичених грошей не треба буде зовсім віддавати... Люди бігли до каси одні наперед других, жичили гроші і пили по корчмах, приговорюючи: „Пийте куме, бо банк пропаде!“ Але банк не думає пропадати... До позиченого капіталу доложили пани величезні відсотки, а відтак — знаєте що стало ся? — виставили людські ґрунти на ліцитацію! Коли-б не Америка, пята часть села була би зійшла на жебри! Чотирох господарів стрїнула таки та сумна доля, бо пани присилували їх позбути ся батьківської землі!

Отсе суть наслідки „боротьби за Русь“ і „просвітної роботи“ пок. о. В. Хомяка...

Не ліпше діяло ся на моїх часів і по сусідних селах від Бортного і взагалі скрізь по цілій Лемківщині. Ђомосці народу не просвічали, а лише забивали в нім природні дари Божі. Коли днес найшли ся такі сьвященники, що хотять отворити очи темному народови, кацапи їм завидують і спроваджують російського агента Маркова, щоби той темний народ не дав далше в багно запровадити.

А ви, Брата-Лемки з горлицького повіту, не дайте ся довше баламутити! Збирайте щедрі датки і засилайте їх на Українську Буреву в Горлицях! Проч з темними душами! нехай щезне кацапський табор!

Бортнянин.

З Кенонсбург, Па.

Зі всіх сторін Америки почуєт про житє та бутє наших Русинів, лиш з нашого Кенонсбурга не доходить до публичної відомости ніякі слухи, хочай тут жис багато Русинів, робота йде добре, а само місто лежить в такій хорошій околиці і в такім гарнім положеню, що здаєт ся тобі: живеш в правдивім раю.

З поміж славянських народів є тут найбільше Поляків, які, в порівнаню з нашими людьми, о много від них здібніші та проворніші. Заробляють денно від 2 до 5 долларів. Мають вони тут своїх патріотів, своїх шторників і свої власні товариства. Самі собі услужують і один другому взаїмно помагають. Багаго працке над осьвідомленем та організацією Поляків їх місцевий парох, кс. Тіпка.

За Поляками ідуть Словаки. Вони теж не лишаются ся позаду, хочай їх є дуже маленько.

Всі ревно працюєт і всі себе шанують та за себе дбають. Лиш наш Русин уважає себе за найнижшого. За роботою шукає там, де найменше платять. Пересічно заробляє наш чоловік 15 центів на годину. Найде ся може яких двадцять одиниць, котрі стоять на рівні з другими народами, а решта... пожаљ ся, Боже!..

Хто тому всемоу винуватий?.. Поглянувши з боку, можна-б сказати, що нашому безталанню винен жид, бо обмотав бідного Русина своїм

шнурку, мов яку собаку. Жид йому лікар, жид — адвокат (лоєр), жид його судить, продає йому м'ясо і старе ся про його переказ — розуміє ся в тім напрямі, щоби його від неї як найдалше відтягнути. Жидівська вишкокують наших людей і допроваляли до того, що наш Русин на пів хорий, так фізично як і духово; його руки слабі, невідлітні, а ноги гнуться на всі боки. Чи така людина може над чим здорово подумати? Чи вона може дістати відповідне занятє і заробити на ліпше житє? — Ні!

Питанє, яких то потомків діждуть ся такі слабосильні та тупоумні харлаки?.. Хто причиною нашого лиха? Хто тут винуватий? де наші проповіді?.. Нема нікого! — Кождий брат собі рад...

А ти, руський народе, придиви ся вже раз як другі розумні люди жичуть, як роблять-заробляють, як організують ся. Менше пий а більше їд! Віджичвай своє тіло такою їдою, котра не валала би тебе з ніг. В живім тілі жива душа. Як здорове тіло, то і дух буде бодрий та дужий.

Коли будемо мати ясний та здоровий ум, тоді ніякі ошуканці не мати-мут до нас жадного приступу. Тоді, але тільки тоді, позбудемо ся всякої „опіки“ і заживемо в своїй власній хаті своїми власними газами-панамі!

Стефан Василькіс.

З Джерси Сіті, Н. Дж.

В неділю дня 18-го грудня в на-вечері сьв. О. Николая відбулсь у нас Сьвято-Николаївскї Вечерничї. На сїх вечерничих відіграли школярї джерсїсїтської руської громади „Гостину сьв. О. Николая. Молоденькі аматори виявляли із своїх роль як не мож ліпше та дали доказ, що при умістнім і щирім занятю ся ними, вони суть в змозі показати сего, що навіть досорлим приходять ся не-рав з трудностю. В сїм представленю взяли участь слїдуючі школярї і школярки: Петрусь — Дмитро Пупчик; Федько — Петро Мадек; Ориєса — Марія Карчів; Бабуєса — Марія Сандович; Грицько (наймнїт) — Василь Гела; Антишко (чортїк) — Волод. Гела; Хайвола (жид) — Григ. Сандович; Сьв. Николай — Теод. Карчів; Ангел I. — Юлія Пидлїчак; Ангел II. — Павліна Юцак.

Вечер сей був милуко несподіванкою не лише для дітворок, але й зрадував серця родичів молодих аматорів. В часі представлення памятник звичаєм Сьвятителю роздав дітям ларунки.

Притім належить тут піднести признанє для місцевого учителя п. Гела, котрий завдав собі чимало труда, щоб так гарно випровадити се представленє і звеселити усю джерсїсїтську громаду.

Надіслане.

Коротеньке спростованє.

Впов. Пане Редакторе! У Вашій часописі ч. 50 вичитав я в дописі з Northampton, Pa., що там до тепер не було ніякого просвітнього руху, тай що давнійший заряд парохіальний був дуже уважно-глядно-заскоружлий.

Понеже я був, як звісно, довгі літа, бо висше сім літ, парохом у тій місцевости — тай то писавчю в першій лінії мене дотикає — я вважав своїм обовязком де-що запрямити.

Я шпирив просвіту на Амер. Русин, будучи редактором „Свободи“, се тогди, як деякі новітні патріоти вже теж навіть азбуки не вчили ся.

Парохію в Northampton я організовав, а найголоснійше сплачував довги при дуже щирій помічі так ріжних Гаврилів і неграмотних Николаїв, котрих ви, патріоти, здобувши церкву силою, всеміряєте і провокуєте. Хто знає початкові роботи організаційні по наших парохіях — хто розуміє, що значить вилатиш десятиків тисяч долів — украсити церкву і лаяпити єї безденця догу та ще з поважною готівкою в касі — а сяю роботу треба було доконати з цїєю власне людсьма, а котрих новітні патріоти, обєвші на готови, понувають собі несумайно книги, той певно св аже: сеж несправедливо. Бєли хто думає, що „Сатана в бочі“ або хор без сьпіваків і дірґента — се початки просвіти на дуже яловій ниві — пай тим радусь — але провокотави людий тогди, коли треба єї захищати, обнямати любовно, бо когг в Easton має ще своє рішуче слово — то скажм делкатно: се не штубацька.

В читальні.

Діждалися не діли. Роздікавлений народ зійшовся до читальні у великій числі. Старі й молоді, великі малі, чоловіки, жінки і діти — всі ждали прислухати ся до новини і побачити власними очима сьє новоздану інстатуюцію просвітну і тих людей, котрі взяли на себе обовязок працювати над освідомленем меншого рата.

На естраду виступив о. парох.

— Дорогі братя і сестри! — говорив поважно душпастир — з пишнішою увагою розпочинаємо роботу, котра нам принесе цілій нашій громаді великі користі моральні. Тіпуть мене дуже, що ви порозуміли вагу самоорганізації і зійшлися так численно до нашої новозаложенної читальні. Маю надію, що ніхто з вас від сеї читальні не відступить, але ще й других до неї приведе та захопить до доброї діла. Вітаю вас, мої любі парохіани і желаю вам від щирого серця, щоб та читальня була для вас зерном мудрости і страху Божого. Нехай Бог благословить ваші заходи і нехай віддасть вам сили та витривалости при сій святий роботі!

— А ви, панове урядники, — додав священник, звертаючи ся до відділю читальні — трудитесь щиро над розширенням народним добром і сїйте хороє зерно на запустілій народній землі. Не вражайте ся ніякими невдачями і не числіть ніколи на яку небудь вдячність за ваші труди. Робіть добре для самого добра, показуйте людям добру дорогу, ведіть їх на путь істини, будьте для своїх співгромадян добрим приміром і не забувайте, що на вас звернені очі цілої нашої громади, а може навіть цілої Американської Руси... За вашу роботу нехай вам буде заплаатою ваша чиста совість і вдоволенє, що сповняєте патріотичний обовязок супроти своєї рідної громади і супроти своєї власної вітчизни. З Богом працю закінчайте і вперед все поступайте!

Священник подав руку кожному читальникові і зійшов з підвищення. Молоде місце заняв тепер голова читальні.

— В імени усього читальняного відділу дякую вам, вєчєсний отче за добродію, за щирі слова захопоти. Ми урядники не можемо обідяти богато, але не богато знаємо і уміємо, але все таки можемо впевнити вас і всіх тут присутних, що не пожалуємо ніколи ніробити і робити-мемо все після вашої вільної волі і совісті. Як ви, панове, і наш пан учитель, схочете помістити нам помічну руку, тоді — я певний — наша спільна робота виїде на пожяток нам самим і цілій нашій громаді.

— Вам, братя і сестри, — говорив Кульчик до присутних читальників — скажу тільки одно: ходіть пильно до читальні, прислухайте ся уважно до того, що тут почувте, беріть живу участь в різнородних нарадах і розмовах, випоижчайте і читайте в домашніх книжках та часописах, присвоюйте собі зміст прочитаного, набувайте багато знанья і відомостей, — а я вам прошу, що будете з читальні вдоволені. Як найдуть ся в нашій громаді такі мудрагелі, котрі будуть вас від читальні відмовляти, ви їх не слухайте, а йдіть за голосом свого власного розуму і робіть так, як вам радять розумні люди, що дають не тільки про хлопську кишеню, але і про його голову і серце. Ви лишень закупайте солодких овочів з того саду, що називаєть ся читальня, а певно, що не схочете вже ніколи жвяти ся терпкими гниличками... На тім кіпчу своєю бесідою і прошу пан секретаря, щоб подав до праличної відомости всі ті ухвали, які читальняний відділ прийняв на своїх чотирьох засіданях.

Прийшла черга на Скоробогатого. Він вийшов на підвищення з якимсь страхом, немаче бояв ся, що дошки під ним розступлять ся і він полетить безпредельно пропасть... Хоч не відкривав своїх очей і не розглядав нікуди, він чув, що на нього всі поглядять ся і се його ще більше бояв.

— Говори, Семєде, те, що ти хочеш сказати на осбєдїлї паничі! — золю-

чував збентеженого Скоробогатого читальняний голова.

Молодий секретар винав з кишені якісь записки і почав з початку неспішно, а відтак шораз яснїше і голоснїше відчитувати і доповняти своїми власними словами заімпровізований на борзі протокол.

— Ухвалено — мовив тремтячим голосом Скоробогатий — заложити при читальні народну бібліотеку і закупити до неї відповідну скількість книжок. Ся бібліотека буде під зарядком обох бібліотекарів і вони оба мають за неї відповідати. Книжки та часописи вільно випоижчати самим лише членам читальні і то безплатно. Хто випоижчає яку небудь книжку, мусить її на означений з гори час до бібліотеки звернути і то звернути в таким стані, в якому її випоижчав. Хто книжку поламає, попарпає або підре, мусить за неї заплатити; а коли хто не схоче звернути її ціни добровільно, виділ має право належнїсть за книжку примусово стягнути, а крім того засудити отягачого ся члена на відповідну грошеву кару за ломанє читальняних законів.

— Ухвалено оснувати читальняний хор і аматорський театральний кружок. Управителем хору і головою аматорського кружка єсть пан учитель. З поміж всіх членів читальні він вибере собі відповідних людей і ті люди мають підчинятися всім його розпорядкам і приказам. Хор має співати в церкві і давати вечерніці та концерти з нагоди яких небудь національних свята, або такжє на дохід нашої парохії або навіть на дохід самої читальні. З хором є зв'язаний тісно й нерозлучно аматорський кружок, котрий буде давати від часу до часу різнородні театральні вистави. Чистий дохід з сих вистав іде на просвітні національні ціля. Хор треба заосотрити в ноті, аматорський кружок в театральні твори, тому ухвалено дати пану учителю стільки гроша, скільки йому потрібно на початок, щоб придбати і закупити потрібні річи.

— Ухвалено давати в нашій читальні пару разів до року гостину для самих членів, але всі ті гостини мають відбуватися ся без алкогольнїх напїтків. На вєсєнє пана учителя, яке відтак попер горячо наш отець духовний, ухвалено заложити у нашій просвітній інстатуюції чайню. Соєю чайнею мають занятися наші шан. членкині, а особливо наші молоді дівчата, котрі до сього найбільше надають ся. Одна шклянча чаю мала би коштувати одного цента, або два — залежно від того, як світлі збори самі собі ухвалить і на яку ціну згодять ся.

— Ухвалено покупати потрібні книги для секретаря, касєра і бібліотекаря, а крім того порішено справити велику шафу на книжки і один стіл та пару крісел.

Скоробогатий скінчив, розклонив ся на всі сторони, сховав свої записки і зійшов з підвищення.

Усі ті ухвали став голова читальні піддавати по черзі під дискусію і голосовано присутних членів. Найбільше тіпшали ся люди основанєм хору і аматорського кружка, а найдовше говорило ся про чайню. Це була неабияка новина для всіх читальників і тому треба було її широко передискутувати. Вмішали ся до сеї справи і жінки і дівчата. Вони вєвєняли, що продавати одну шклянку чаю по центі — ніжє не виплатити ся. Треба брати найменше по два центи, щоб „вийти на своє“ і нічого не докладати. Були такі, що хотіли покласти висшу ціну, але й було багато таких, котрі не могли якось погодити ся з тою „модерною“ ухвалою... Та більшість була за тим, щоб чай продавати по 2 центи за шклянку і щоб зовсім „вщмарвати“ з читальні прокляту віску та пиво. За більшістю мєсла пїити меншість, бо... не було вєшої ради.

На самім кінці прийшов до слова касєр Толочко. Він просив присутних членів, щоб заповняли по берези його „полотняну“ касу, бо вона доси дуже ще легонька, а тут „ворота“ напєсли ся вже на неї і кличуть гірше: давай! Ного просьбу попер також священник і за якої пів години Толочко нав вже стілька „мамо-

ни“, скільки її йому на перші видатки було потрібно.

Позаяк була уже доволі пізня пора, голова читальні на вєсєнє о. пароха „розпустив народ“, сказавши їм на добра-ніч отсю коротеньку річ: „Дякую сердечно всім присутнім за те, що зійшли ся численно на пишні спіходани. Кому час дозволить, прошу прийти завтра або позавтра на „пробу“. Пан учитель буде пробувати голоси поодиноких членів і вибрати аматорів до театрального кружка. Нехай ніхто не відтягє ся, бо до хору і аматорського кружка мусить належати кожний члєп, котрого Бог надівлєв яким-таким хистом. Правильна робота в читальні зачнет ся в слїдуючий четвер. Пан учитель буде мати цікавий виклад на тему: „Як треба читати книжки та часописи, щоб з того читанья мати пожиток“. Ставте ся всі, бо хто не прийде, — колись пожалує. Будьте здорові, братя і сестри, держіть ся кріпко та несіть високо прапор народної просвіти і волі! Слава Ісусу Христу!“

КАЛЕНДАР.

Грудень.

д.ст.	Дні	Руські свята
22	Четвер	Зачатє пр. В. Мїни, Брм.
23	Пятн.	Мїни, Брм.
24	Субота	Данїїла стовп.
25	Неділя	Спїридон, еп.
26	Понед.	Євгенія, Ореста
27	Втор.	Фалїмона
28	Середа	Єлєвтерїя

НОВИНКИ.

* * * Померла Марія Підгорецька, мати о. Миколи Підгорецького, пароха в Нью Йорку, в Угрові днє 23. м. м. — В. її п.

* * * З Нью Александрії, Па., доходить нас дуже сумні вїсти про тамошний страйк металевиків в ілїм Вєстморленд канвті. Страйкарі, мимо лютих морозів, в чистім полі, в полотняних шатрах, які ломлять і вивертають ся під тягаром снїгу. Істи нема що, огріти ся нема як, діти від зима та голоду хорюють та мруть наче мухи. Страйк тягне ся вже довший час і тому всі засоби матеріальні зовсім вичерпали ся. А до того наїшли ся такі люди з поміж Русинів, які дали звербувати ся агентам по других місцевостях і пішли там робити за скеїв, а толовно які опїєли бичучи всю єю нужду і нещастє страйкарів, липили ся дальше скебам, лишили ся їсти тїло і пити кров своїх братів!... Попросту тїдє бере на саму загадку про таких Юдів свого рідного брата!... Ограничуєть ся тим разом на сїх кількох стрїчках, ми вернемо до сеї справи у слїдуючїм числі, а тимчасом кличемо до милосерних сердець: помогіть умірающим з голоду і зима своїм братам, а Господь винагородить вам сторіцею. Жервни прїймає „Свобода“.

* * * Генеральний прокуратор в Вашингтонї у своїм рапортї зазначив, що трости тепер так розпановили ся в краю, як ще ніколи. Вони поповнюють кличку о пїмєду до неба ладунячї. Сприсєгають ся, перекуплюють урядників, крадуть державну землю, не платять ніяких податків і т. п. Під пору федеральний уряд веде процес проти тютюновому, нафтовому, прасовому, вуглянному, мясному, масляному і цегляному трости та ще проти декількох жєлїзничїх компаній. Однак з тих процесів для людей виїде стільки користі — що кіт напалак. Дочає се і сам прокуратор, коли заплаче, що злодійства всяких тростів зможуть скоротити тільки нові, острї права.

* * * На головнім двірнї жєлїзницї „Нью Йорк Централ“ в Нью Йорку з незнаких причин наступили ранком, 19-го с. м. страшна експлозія, якої жертвою впало 10 трупів і 108 тязько покалічених. Ця півнично західна, новодобудовуюча є часть двірця стала одною купною розвалині і згарин, позаяк сейчас по експлозії вибухнув огонь, який однак в скорї вдало ся придушити. Про страшну силу вибуху може посвідчити обставина, що в цїлій двірнї не лишила ся ніодна ціла шибє в вікнах, а перебіжжачий владзе трамвай сила вибуху немаче пилку кинула через піду вулицю на хїдник. Причи́на вибуху є зовсім незнана — се тільки стверджено з певністю, що експлозією не спричинив динаміт. Правдоподібно запалив ся в якийсь спосіб збірник ацетиленового газу, якого уживають до освїтлюваня місць.

* * * Последними часами з тутешних часописей ми позбирали понизші новїпки: „В Вашингтонї містер і місіє Герта в часописах оголошують, що здох... черештаню... заснув ячним сном іх вірнїх і люблєнїх собачка — Бїб.“

* * * З царства темноти. З Петербурга доносять, що єпископ Дермоген представив синодну 135 російських письменників, журналістів і профєсорів, котрих він назвав „непоганями“ і зажадав, щоб кинуті на них вату.

— „При віпчаню мієс Мерї Шлей Бавден з містром П. Еванс в Нью Йорку дружками були три... япанські пінчи (малї песикї).“

— „Нїкїй Дрю, гандляр дровами на вєстах, казав зробити за 2.063 дол. спеціальний сальоновий віз, щоб перевезти свого бульдога до Калїфорнї на свїжий воздух.“

— „Щєня мієра О. М. Одеєля поховано в родиннїм гробівці в домовнї, що коштувала 150 дол.“

Питанє: чи американські мїліонєри сходять вже до ряду собак, чи може тутешні собаки нараз вже так пошляхотїли, що дорівняли тутешнім мїлардєрам?

* * * Як дізнаємо ся з телеграмів, днє 19-го с. м. в центральной Америкї, близько берегів рєпубликї Сальвадор заняв ся у море цілий острєвец з усіма мешканцями. Обчисляють, що на нїм жило яких 70 родин, около 170 людей. Нїодна жива душа не виратувала ся з холодного гробу. Острєв заняв ся у глиб в настїдок землетрусу.

* * * Парлямент в наймолодшїй рєпубликї, Португалїї, збере ся в місяцю цьвїтню 1911-го року. Він складали ся буде з 200 послів, які з поміж себе виберуть президент рєпублики, який сеї уряд має справувати протягом 5-ох лїт. Тепєрїшній, ірєвїзоричний уряд почав будову трєх напірниць, трєх кружальків, 12 торпєдовцїв та 6 підводних лодий — словом почав поспїшно будувати цілу воєнну флоту.

* * * У Франції оводї один з авїаторів на літаку здобув свїтовий рекорд що до високости: іменю вилетїв на 10.499 стїл високє.

* * * Нєнаситний молох. Управа австрїйської краєвої оборони постановила підвисити в найближшїм році число рекрутів о вісімсот людє. Дотепєрїше число вноєсить 19 тисяч 970 людє. Задумана підвишка має служити до скрїпленя грецьких полків краєвої оборони чл. 4 і 26. Знов вісімсот молодих людей іде на довгий час тратити найкраснї молодї літа!

* * * Оголошено, що довги більших мієст в Зєлученїх Дєржавах, — вписавши Нью Йорк, Детроїт і Ст. Луїє — вноєсить великєсєку суму: один мїліард, 213 мїліонів, 80 тисяч доларїв.

* * * Українські книжки. За перших 6 місяців сеєро року видано в Росїї українською мовою 78 ріжних книжок в 210 тисяч 340 примїрниках. Се число на таку велику країну є дуже маленьке. В Росїї за тих самих шість місяців виїшло більше як українських книжок: російських, польських, німецьких, жидівських, єстонських і татарських.

* * * Осторожно з ходженєм по жєлїзничих трєках. Днє 29 листопада с. р. пішло кількох людєй ранком в Carteret N. J. за роботою і розмовляли. Йшли жєлїзничою трєкою. В тім нагло за ними надїгла машина. Всї скочили на бік — але Йосїф Бакун скочив так нещасливо, що посовгнув ся і упав. Заки підніє ся, машина захопила його і страшно покалічила: Перєрїхла ногу, рамя і розбила голову. Ще кілька годїн жив нещасний нїм умер. Бл. п. Йосїф Бакун був самотний, лїт 26, походив з Підгорець (пов. Золочів). Був добрим Русинєм і чєсним молодцем. Належав до брацтва церковного і бр. св. Михаїла і асекурований був в нашій організації Союз. Сей страшний випадок най буде пересторогою для наших людей: не ходити трєками.

* * * На памятник Т. Шевченка наспїтє в жовтнї с. р. до губерньської земської управи в Полтаві 344 руб. і 22 коп. а всього разом 48.791 рублїв і 89 коп. Київський Зєднанний Комїтет подас до відома, що всїх жєртв загалом наспїло доселї 69.816 руб. і 17 коп. Слїд ще зазначити, що на памятник Шевченка зїбрала служба київської губерньської земської управи між собою 25 руб. і 20 коп.

* * * В Київї помер д-р Осєп Юрєвич, голова київського „Українського Клубу“ і один з найвишнїшїх громадянських діячів. Покійний брав дуже живу участь у робїтничім руху та був у тісних зносинах з Р. У. П.

* * * Упадок православія на Волині. Волинський єпископ Антонїй предлажив синодові докладний звіт з переходу православних своїї єпархї на інші віроісповіданя. В своїм звітї єп. Антонїй обчислив, що почавши від 1895 р. у волинській єпархї перейшло з православія на католицизм 2.804 осіб. Єп. Антонїй зажадав заборони мїшаних подруж між православними і католиками.

* * * З царства темноти. З Петербурга доносять, що єпископ Дермоген представив синодну 135 російських письменників, журналістів і профєсорів, котрих він назвав „непоганями“ і зажадав, щоб кинуті на них вату.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Мєнаду, Па. Брацтво Покрова Пр. Богородїчї, від. Р. Н. С. 7, повїдомляє всїх своїх членів, що днє 1. сїчня 1911, о год. 1-шїй по полуднї відбудеть ся в церковнїй салї річний мїтінг, на котрїм буде справзданє касовє і вибїр нового Уряду на рік 1911. Члєни, котрі не будуть присутні на сїм мїтінгу, будуть кєранї після статуту, т. є. члєн звичайний 50 цнт. а урядник 1 дол. Члєн, залїганючий з довгом, зїстане виключений з Брацтва і з Р. Н. Союзу. — Іван Шквар, секр.

Пїтсбург, Па. Брацтво св. О. Нєколая, від. Р. Н. С. 53, повїдомляє своїх члєнїв, що ухвалоно на річний мїтінгу слїдуючі резолюції: 1) Котрїх члєн не заплатитє або не приїде в свїй час місячне в другім місяцю, буде виключений з брацтва і Р. Н. С. — 2) Всї місячні вкладки, що приналежать до брацтва св. О. Нєколая як рівнож і всі пїсьма такакої ся справ брацтва мають присєлати ся на адресу: Rev. N. Stefanowitch, 7 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. — 3) Хорї члєни з Sohо, Allegheny, Castle Shanon, Ambridge, Pa. і S. S. мають мєльдувати ся і подавати свої адреси опїкуновї хорїх: Ewzewi Demianczik, 824 Weindeow Str. and Teodor S. Jka, 503 Cabot Way, S. S. Pittsburg Pa., — Н. Війтович, прєде.

Прєсьба

Русинів при церкві Успенїя Пречистой Дїви Марїї в Latrobe, Pa.

Вже минуло вже пів року як в Latrobe, Pa. в околицї є штраїк, тож Церков в Latrobe, котра є піддана в опіку Прєосвєщєнного Кєр Сотєра, находить ся в дуже скрутнїм положєню. Закннути Церкву на час штраїку неможливо, се не годило б ся з духом віри Христової; Христос бо Господь велїв проповідувати Євангєліє „всєй творї“ так багатому як і бідному без цєнта при душі. Сумуючого належить потїшити, а деж бідні люди найдуть потїху і розраду, коли Церков їх буде закннена?

Вїдзиваюєсь в імени своїх парафіян до сердєць, що спївчують бїдї і подоли страйкуючїх майнерїв: помогіть нам, а ми не забудемо відплатити ся. Коли не жалустє на ріжні ціли так церковні як і народні, не відкажїть своїї помочи і нам своїм братам.

В першїй мїрі звертаюєсь до Вас, Всєчєснї Отці, будьте лєскаві голосити в одну недїлю, що будетє слїдуючої недїлї збирати добровільнї жєрвни на церков в Latrobe і зберетє від своїх парафіян аж по Службї Божїй, щоб місцева каса не потерпїла.

Щоб однак відвернути підозрїєн, мов би Церков в Latrobe не потребувала помочи, то отсам заявляю, що гроші Вами жєртвованї, зверненї будуть в своїм часї до фонду для ваноманя бідних Церков.

Виваз жєртв буде умїщений в Душпаствїри.

Щє раз прошу: вислухайтє ту прєсьбу і заплїть свою лєнту на руки підписаного сьвєщєника.

Rev. M. Danilovich,
Box 11. Latrobe, Pa.

5 річей за 1.25 дол.

в перєслїноу.
1. Мїлітєрський уряд — 2. Кєсєлка
Оборона Віра. Авантєра. 3. Мїлітєрський уряд. 4. Зброя і воєннєвоє.
Адреса: 51-5
A. M. Wasierkov, 111 Wilson St, Chester, Pa.

Великий Хобїй Руський Калєндар

Дуже красний, образновий, ціна 50 цнт.
На Рїздво НОВИЙ ПІСНЕСЛОВЕЦЬ.
КОЛЯДНИК, ціна 50 цнт.
Адреса: 51-5
Books Importer, Box 21, S. Pittsburg Pa.

ДАРОМ
мапу Америкї і Канади

дамо кождому, хто надїшлє нам кількє адресів своїх знайомих і 2-цєнтову марку на перєсылку.

Прєсимо адресувати:
DEUTSCH BROS,
318 E. HOUSTON ST. NEW YORK N. Y.

I.

Петро Петрович тільки що скінчив верситет і ще не мав ні посади, сталої роботи. Тим часом він зайнявся балачками. А займав ся він балачками тому, що був ідейний чоловік. Кожен ідейний чоловік повинен займатись. Що-ж більше робити ідейному чоловікові? Діла багато немає, та з привази самих ідейних людей і не може бути жалю до діла в сучасних сутужних обставинах. А балачкою можна займатись кожного часу скрізь, де дійшлося двоє троє ідейних людей.

Петро Петрович працював не маючи рук, чи то пак, язика. В своїй роботі він уже дійшов до такого поступу, що міг не зупиняючись говорити в товаристві з цілого язика людям про аграрний рух в Ірландії, або робоче питання в Бельгії і тільки коли переходив до поповнення урядників в українських рядах, то вельми обачно озирався на єри, чи не йде жандарм, душ погосиль.

Але окрім таланту балачки, спільно з більшістю ідейного люду, Петро Петрович мав ще особливий талант. І саме в його балачці була велика активність, котра виявлялась у тому, що він у кожному питанні, вирішивши свою думку про, і виголосивши великим запалом найпевніші аргументи, до недовіг міркуванню переходив до аргументів contra, і виголовляв їх у не менш запалом. І се була коротка пам'ять, але найвисока об'єктивність.

II.

Петро Петрович тільки що пропав у газеті про нову інституцію земських начальників і горлячо говорив проти цієї міри. Вона на його думку прямо перечила тій демократичній політиці, якій ніби мала слугувати. Та й відсувшись на бік демократичну політику, се інституція була непотрібною, зайвою, невідповідною і ні трохи не користною. Петро Петрович горлячо був у тому переконаний. Ті, що слухали Петра Петровича і самі проймали ся тією-ж думкою. Справді, аргументи були такі міцні, незломні.

Вернувшись з балачки, Петро Петрович сів до столу і тяжко замислив. Нові думки обгорнули його голову. Він тепер міркував, чи не дуже довше через край, говоривши про земських начальників. Розваживши добре, він знайшов, що справді взяв через край. Він тепер бачив вразно, що земські начальники можуть бути користними народові, якщо власть міцна і скоро. Поміркувавши ще трохи, Петро Петрович дійшов до думки, що власне тепер земські начальники мають найбільшу місію культурну політичну; а дбаючи вже зовсім про політику, він був міцно переконаний, що кожен ідейний чоловік повинен бути земським начальником і тоді де рай на землі.

III.

І Петро Петрович став земським начальником. Він ні трохи не відмінив ся в своїх ідейних поглядах, тільки змінив деякі слова в лексиконі своїй балачки. Так, замість слова свобода поставив слово порядок; замість вільно-поважанє влади.

Петро Петрович був філософ. Забравшись думкою в будову держави, він знайшов, що вона зовсім нелогічна організована людини. Як то, так і там суцільно складаєть ся органи, ріжних своїми функціями своїм значенням, і тут і там править одна орган центральний, і всі другі чинять своє в своїй сфері, що разом створює високу гармонію.

Але Петро Петрович бачив і різницю тут саме, що в людському організованні всі нізайні органи виконують свої функції несвідомо, фатально, а організована держава кожний орган відомо чинить волю центрального органу. Справді, коли інтелектуальний орган каже руці: положи книгу в руку — рука бере й кладе, але само каже, що робить. А коли більшість каже меншому: носалица в кулак — менше началь-

ство бере, садить і анає, що чинить висшу волю і в тій свідомості знаходить велике задоволення.

І Петро Петрович був гордий тією думкою, що він один з цих свідомих органів у великому організованні, а будучи чоловіком логічним, він рішив непохитно виконувати свою ролю свідомого органу.

IV.

Петро Петрович одержав циркуляр від губернатора — ось деякі пункти з того циркуляру:

„Земські начальники покликані в державі ширити в народі істакти культурности, страху Божого і начальственого“.

„Задля тої цілі вони повинні бути енергічними і мати поважний, імпуноуцій вид, бо нарід не став би їх слухати без такої поважності“.

„Позаяк нарід любить, щоб його начальство було добре вигодуване і сіяло пишности, кожний земський начальник повинен жити в розкопі, їздити не менш як трьома кіньми, вставати о півдні і пити „ачіщеву“ тільки найвищої ціни“.

„Земські начальники повинні бороти ся з ширенем у народі розпусту, а для сего всіх хлопців винних у порушенню семеї заповіді беруть під свою опіку, на перший раз обмежуючись тільки легенькою пересторогою різками, а коли згрішає знову, карують їх карєю по заслузі“.

„Винних же дівчат начальники усовіщують на самоті“.

„Земські начальники творять суд скорий і невідкладний. Всіх винних вони карують власною рукою, а невинних тільки тоді, коли не знайдуть винуватих“.

„В розмові з народом земські начальники поведать ся, шануючи свою гідність і до народа говорять: „ти, мужик“, а до високого начальства: „ви, вапа вельможність“, шануючи ще висшу гідність“.

„Поясненє: Вживанє двох заіменників виявляє богатство мови, а односторонне вживанє того або другого, однаково шкодливе. Римляне вживали тільки ти, і римська імперія впала. Англичане вживають тільки ви, і дійшли до найбільшої політичної розпусту, сиріч конституції“.

V.

Лежачи на канапі, Петро Петрович уважно перечитував наведений висше циркуляр. Він йому дуже впадовав ся. Він читав його, смакуючи кожде слово і здавалось, що навіть природженна його об'єктивність зникала.

Перечитавши двічі для естетичного вдоволення, він почав читати в третє, спивняючись над кожним пунктом і питаючи себе, як він його виконає. Зробивши собі іспит, він знайшов, що майже все він робити ме як раз так, як того бажає його вельможність. Він буде прищепляти в народі страх божий і начальствений, бо се-ж початок премудрости, він буде мати поважний, імпуноуцій вид, бо такий вид тільки оздоблити ме ідейного чоловіка та ще й начальника; він пити ме „ачіщеву“ високої проби, бо вона-ж далеко смачніша від простої свухи, яку вживає мужицтво; він дати ме про захованє в народі семеї заповіді, давати ме пересторогу різками і усовіщати ме на самоті. Перспектива усовіщаня на самоті навіть примунила його прижмурити очі і усмихнутись. Від філзогічно-політичної уваги про заіменники він аж не тямив ся. Одно тільки його клопотало: він ще не вмів карати власними руками. А буде треба, і дуже швидко, бо начальник губернії ось-ось приїде на ревізію і конечна річ показати йому свою кебету.

Петро Петрович був у великому клопоті. Як йому так ударити чоловіка по щіці. Ну, а як це на злість не буде нікого винуватого?

VI.

Але Петро Петрович не дурно розумний чоловік. Не пройшло й п'яти хвилинь, як він уже вдарив себе пальцем у лоба й скрикнув геврека! та зараз же й поспав по Гершку, старого дивкаря. Той хутко зявив ся і став на порозі вклонившись, як великий страх начальствений.

Петро Петрович був у великому клопоті. Як йому так ударити чоловіка по щіці. Ну, а як це на злість не буде нікого винуватого?

Петро Петрович був у великому клопоті. Як йому так ударити чоловіка по щіці. Ну, а як це на злість не буде нікого винуватого?

Петро Петрович був у великому клопоті. Як йому так ударити чоловіка по щіці. Ну, а як це на злість не буде нікого винуватого?

Петро Петрович був у великому клопоті. Як йому так ударити чоловіка по щіці. Ну, а як це на злість не буде нікого винуватого?

Петро Петрович був у великому клопоті. Як йому так ударити чоловіка по щіці. Ну, а як це на злість не буде нікого винуватого?

Петро Петрович був у великому клопоті. Як йому так ударити чоловіка по щіці. Ну, а як це на злість не буде нікого винуватого?

Петро Петрович був у великому клопоті. Як йому так ударити чоловіка по щіці. Ну, а як це на злість не буде нікого винуватого?

— „Ось що, Гершку, мені конечно треба мазнути тебе по щіці раз-другий. Та чога ти жахаш ся? Я на тебе не сердитий і не за провину яку хочу тебе бити. А діло ось у чома. На сім тижні приїде губернатор; треба буде показати перед ним суд і розправу, а в мене як на біду немає нікого винуватого. Та й ніяково дати по щіці хрещеному чоловікові, так ні защо. Ну а тобі інша річ, тобі можна.“

— „Й, ой, вельможний пане! хіба в мене пика не така, як у людей? За чога ж вона одвічати ме за других?“

— „Ну, ну, не філзофуй у мене. Ти знаєш, що я як начальник міг би й не питаючись тебе побити, але гуманність примуноє мене, питатись у тебе загодя. Та ти не знаєш, що воно й за слово таке гуманність. Гуманізм може бути тільки начальникий такий, як я. Та гляди-ж підставляй пику; другий раз я тобі й за провину спущу, і ще й карбованця за сея раз дам.“

— „Ну, коли пан можуть мене й не питаючись вибити, то нехай воно лучше буде з мого бажаня, для кумеді“.

Випровадивши Гершка, Петро Петрович з радощів, що таку розумну річ вигдавав, хильнув „ачіщеву“ і простяг ся на канапі, мріючи про нагороди, які він має дістати за енергічну працю по „ввіреній йому часті“.

VII.

Він приїхав, вельможний губернатор! він зявив ся власною своєю вельможною особою! він прибув, жерело милости і немилости.

Петро Петрович не знав, як приймати вельможного гостя, яким вином поїти, якою стравою годувати, на якім кріслі садовити. Випили, закусили і знову випили, а тоді пішли оглядати ввірені інституції. Зайшла в волость і там Петро Петрович напав ся на сторожа, чому в нього один чобіт скривлений.

Заглянувши до школи і там він накинув ся на вчителя, якого українські діти погано вимовляють московські слова.

У судову камеру не заходили, бо Петро Петрович не дулав показувати суду процесуально а тільки скорий, вважаючи на короткість часу. Для сего ще зарані вся громада була скликана на майдан, і Петро Петрович вийшов туди з губернатором і батюшкою, що пішов з ними зі школи. На майдані губернатор вияснив перед народом у невеличкій промові значенє начальства для добробуту народного і висловив бажанє, щоб громада все пильнувала про справність проіжних доріг.

Тоді дійшла черга Петру Петровичу показати скорий суд. — „Вони всі ледарі, анахтеми, ваша вельможність, пабло, ваша вельможність. А ти Гершку, мені давно вівся, ходи лишень суди.“

Гершко підступив.

— „Ти довго ще будеш мені!“ і Петро Петрович, не доказавши, розмахнув ся та... лусь по щіці, але ту-ж мить відскочив і в нього з носа заюшла кров. Що таке сталося? А ось що! У Петра Петровича шуміло в голові по обіді; він дуже спішив угодити начальству і тому влучив з маху по Гершку, а отця протопопи, що виткув ся вперед, щоб побачити торжество християнської віри. Ображений особливо пан-отець з несподіванки забув страх начальствений разом з заповіддю про лянту і дав здачі.

З того часу Петро Петрович не любить циркулярів і студіює „Розвиток політичної свободи в Англії“.

Скеля піднебесна.

Єсть на світі скеля піднебесна,
Недосяжна для чужих,
Там вітає грація чудесна,
Там оселя мрій святых.

Там сіє сонце серед ночі,
Там щебечуть солов'ї,
Там не плачуть з горя очі,
Там небесні раї.

Там безсмертний храм краси й натхнення,
Там криниця всіх ідей.
Там зростає нвіт добра й спасення,
Вічне щастє для людей...
Олеся Коваленко.

Не зійшов на пси!

Нілька слів в обороні „Шершеня“.

Якнісь пан, чи хтось такий, наплав в 50. числі „Свободи“ повну кварту сліз по причині, що „Шершень“ перестав жартувати та сьміятись і в гумористичній — став поважною часописею... З сего вносить сей пан, що „Шершень“ „зійшов на пси“, а його редактор став нечесним чоловіком...

Прочитавши се уважно, мушу заявити, що я не годжу ся з тими виводами, а маю до сего повне право, бо єсьм передплатником „Шершеня“ так само, як і сей пан, що гордо підписав ся: Передплатник „Шершеня“.

Та крім самого права я маю до сего і многі інші причини, що мене спонукують думати инакше. І так: 1) Переміну „Шершеня“ не мусити ся брати конечно як річ поважну, — противно: я вважаю її яко дуже владний „кінцевий“ жарт. Хто жартів не розуміє, нехай другий раз не передплачує жартобливых газет, а не буде потребував нарікати.

2) Позаяк „Шершень“ зробив „жарт“, то ніяк не можна сказати, що спроневірив ся передплатникам. Він лиш „зажартував“, — от і все.

3) Коли би пановний передплатник „Шершеня“ сказав був, що „Шершень“ бреше як пес, сему повірив-бим скорше, але, що він каже, що „Шершень“ „зійшов на пси“ — сему не повірю ніколи!.. Він своєю переменою зовсім не зійшов на нічо, лишень дав доказ, що поступив у свойому житті, подібно, як і поступують „люди“, (хоть він до людей і не зачислав себе від самого початку).

Кожда людина спершу, коли ще молоденька, тоді радо нує, жартує; но пізнійше, з віком, поважнє, а опісля зовсім статочнє. Таке стало ся і з „Шершенем“. З початку, як був молоденький, він жартував і сьміявся, но з часом, літаючи поміж людьми, привив ся розуму инакшого і став поважнішим. Ну і що-ж в тім злого? Чи не природний се поступ?.. Певно що так!..

Пождіть но ви любчики!.. Нехай тільки „Шершень“ помжє трохи довше, або так довго, як ось приміром „Свобода“, тоді він сиюважнє сче не так... може навіть ліпше, як индик або пава... Тоді він буде чисити не тільки „попів“, але навіть і тих головних урядників від „Нового Союзу“, що зараз від самого початку поназначували собі пейди по 50 доларів, хоть в касі сче порожню; а може навіть дасть доброго чоєу і самому председі новоуценої організації, за те, що він казав собі платити за проїздки до Скрентоні і Оліфанту з каси бідних робітників, хоть сам має фарми і сидить на тисячах; а може... а може навіть вчисити і самому собі за те, що рахус членам „Нового Союзу“ за себе по 10 цент., хоть він в дійсності і половини з того не варта... Лем почекайте, а побачите!..

4) Наконєць констатую, що „Шершень“, змінивши свою подобу, зробив високо патріотичне і гуманне діло. Зробив се з повним розмислом єдино і виключно тому, щоб дати нагоду новому „требуючому“ патріотичному заложити нову гумористичну часопись, так як члени Р. Н. Союзу дали нагоду „новим патріотам“ заложити „Новий Союз“.

Нехай отже нікто не підозріває, ані не осуджує нашого „Шершеня“, бо як так далі піде, то він готов змінити єще і свою назву; а як назве себе приміром „Почвара“, — то що тоді скажете, господинове передплатники?.. Та?... Чи не гірше воно буде?... Тож прому Вас всіх, дайте спокій і... не рипайте ся!

Також передплатник „Шершеня“.

Дяк з добрим теноровим голосом, уміючий провадити хор, вести школу і улажувати представленя, пошукє посади. Дмитро Добромил, West Newton, Pa., Box. 620. (49-51)

РУСИНКА. Дипломована акушерка, вельми швидко американською мовою, окотно впокувалася жєнщиню в долі а і дітями. Проста Ві. Родичица в подібнєм швидко укладає ся на адресу: МАРІЯ ФАШІШЕВСЬКА, 72 1st Ave. 2nd floor, New York City. (49-52)

КАЛЕНДАРІ

Наші календарі імпортовані впроді старого краю, відзначають ся гарними доборами і низькими цінами.

Замовляйте календарі сейчас, не чекайте, бо розіллуть ся.

на 1911 рік

МАЄМО:

Загальний Календар. Хто єго вже має то знає, що він вистарить за добрих грош. Всюди коштує він \$1.00 — у нас... 75 ц.
Календар Прогрєсивнї. Історія життя руського народу і його борба за свої права в тім Календарі написана як найдоладнїше. Коштує лиш 50 ц.
Приятель жовїра... 30 ц.
Занороженє... 40 ц.
Хлібороб калєдар для фармерів в ображках... 30 ц.
Америк. Калєндар „Солєн“... 40 ц.
Прєсията Родина... 30 ц.
Марїанський Калєндар... 30 ц.
Мїсячний Калєндар... 30 ц.
Башенковий Калєндар... 30 ц.

в польській мові:
Wielki Kalendarz powieściowy... 50 c.
Kalendarz wszechświatowy... 30 c.
Przyjaciel Ziemia... 30 c.
Najświętsza Rodzina... 30 c.
Kalendarz Matulski... 25 c.
Skarb Rodziny... 30 c.
Kalendarz Uniwersalny Tom I... 65 c.
„ „ „ „ Tom II... 85 c.

Таки самі калєндарі маємо в язиках: єсьним, волошским, німецьким та мадарьским.

МАЄМО ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ФОНТАНОВИХ ПЕР — 14 кар. золота по \$1.00, \$1.50, і \$2.00.
SELF FILLER — по \$2.50, 3.00 і 4.00

АДРЕСА: 4952
RUSKA KNYHARNIA
850 Main St. Winnipeg, Man.

Члени Пітсбурської читальни ім. Марніяна Шашневича

відобрають 6 день 25-го зрудия 1910 р. (Christmas) в руській галі „Прогрєсива“

„Кара совіети“

народню драму в V. діях Гр. Цєглинського. ОСОБИ:

- Василь Гіркий, старший господар - Гр. Варунок,
- Семен, його старший син - Фл. Вовчко-Кульчицький,
- Марта, його жінка - Марія Густ-Кульчицька,
- Прокіп, молодший син - Іван Ганяк,
- Марина, жінка Прокопа - Тєля Густ-Кульчицька,
- Ганя, дівчина літ 18 - Ю. Штокайло-Кульчицька,
- Івась, літ 12 - Петро Пастирчик,
- Параня, літ 10 - Теод. Костишак,
- Калина літ 8 - Стеф. Тилькевич,
- Юрко, молодий парубок - Т. Дашнич-Кульчицький,
- Федьо, молодий парубок - Теодор Сейка,
- Атанас Гарасимів, вїйт - Мих. Попіль,
- Максим, присяжний - С. Вачиня,
- Проць Глина, сусід - Ант. Лазєнга,
- Марйон Кремьинь, сусід - Й. Стасишин,
- Сафат Топір, робітник цегольн. - П. Самсон,
- Томко, робітник цегольняний - Г. Яцишин,
- Борух Ає, владстєль цегольн. - Ів. Багань,
- Єлєк, арендар в сєлі - Гр. Демида,
- Йойна, його батько - Д. Завінський.

Початок точно о годині 7.30 ввечєр.

Чудові нові декорації з під пензля л. Гр. Кузнєвича як також єсьнє ввечєнє штики амагорами, гварантують, що кожний відїде з вдоволенєм домів. Просимо прото як найчисленнійше повиятись.

Ціни мєльє: 1.00, 75, 50, 35 і 25 центів.

КОМИТЕТ.

ЗМІНА АДРЕС.

F204 Повіломляю всіх, кого се обходить, що моя тепєрїшня адреса є така: 49-51 Rev. V. Dostoyevich 62 West School str., Woonescket, N. J.

Інтерєсованим подаю до вїдома, що моя тепєрїшня адреса є така: Rev. P. Poniatydzyn, 304 Hunterdon Str., Newark, N. J. (49-50)

Всїм інтерєсованим подаю до вїдома, що моя тепєрїшня адреса така: A. Wala, c/o So. P. Ry., 1 Broadway, New York City.

МИХАЙЛО УГОРЧАН, руський харантеризатор, впожичає ріжні українські і пильнї костюми на представлєнє і характерує по низьких цінах. Замовленя приймає що найменше на 8 днєв перед представлєнєм. 641 E. 11-th St., 2nd floor. New York.

Сей великий граффон можете купити за готівку або на сплату.

Сей граффон в свій час найкращий усе попередньо проданий, а зацікавлені в гарній моделі скористайтеся величезною знижкою в повні 10 центів в часі знижки, має одвібу трубу 18 дюймів в пересіку і сильний мотор. Шляхом відшліфування дисків і кілінь можна як також апарат до передавати голосу. 10-центовий рухомий кружок на рекорді має чистіший звук. Ціна в готівку \$220.00.



3-ма готівку \$200.00
з 5-ма 10-центовими подвійними ремордами, до вибору.
На сплату \$220.00
з 3-ма 10-центовими подвійними ремордами, до вибору.
При нульовій майдесі 12 доперів, а решта по 2 дол. місячно.
5 міс. на сплату.

З повною спелею можете собі вибрати числа рекордів.
Сей русько-український рекорд сучасний і точний, грають в обох боках і коштують всього 65 центів. 46-60
3242 "Ой у полі три корівчечки", Сягаковий марш — оркестра.
3240 "Ой під гайом зеленім", Ковачок, руський танець.
3238 "Полка-маврука — оркестра. Народна си Христос" (дует) Сп. Київська ніч, віч сльот. "Коначеньку кудя ідош".
3079 "Змарив я".
404 "Гей же до зарка", акад. хор.
456 "Над Пругом".
762 Домашня полька — гармоні. Американський танець.



Металеві обцаси і запятки.
Для майстерів, шамлярів, фашерів і всіх, що роблять пра тяжкі роботи.
ЗРОБЛЕНІ ЗІ СТАЛІ.
Легкі і не трудні до прикриплення. Видаток звернос Вам милькократно, бо перетворюють роботу. Кожен шевць Вам їх наложити або доставити їх пра в чоботами у Вашого гучця.
Пишть до книжковця з котрою доставляє близько.
UNITED SHOE MASHINERY CO.
Boston, Mass.

Російсько-Американська Лнія.
Одинона без пересідана поміж Америку і Росію.
(Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРХОДИ ВИДПЛИВАЮТЬ в Нью Йорку до Пібави:
"ЛІТУАНІЯ" — 10 грудня 1910
"РОССІЯ" — 24 грудня 1910
"КУРОКЪ" — 7 сїчня 1911
Ціни шифарту:
До Роттердаму: До Лібави:
\$31.00 — III класа — \$38.00
\$33.00 III класи до \$40.00
\$43.00 — II класа В — \$50.00
\$50.00 — I класа — \$60.00
3 Лібави:
III кл. \$43.00 і \$1.00 амер. податку
II кл. \$57.50, перша класа \$62.50
За великі подорожні витрати ся до представствіть лїай:
A. E. Johnson & Co.,
Gen. Pass. Agents,
27 Broadway, New York.

Русини Пїтсбург! Чи ви знаєте, що гроші — то сила?
Старайтеся пїпати та шївчїтї складати свої ошадности в стейтій Банку на розі ул. Carson-a і 14-ої. Сей банк є оди́м з найстарших і найкращих банків, що здійснює заведе небує Вашї ошадности. У нас складають ся гроші черновї, братські, сирітські і ви. Кождїй, що має у нас гроші, отримує на банчане свїт стейтїанх контролорїа.
Продаємо корабельні карти на найліпшїй лїній, а гроші до краю висїлаємо по поточнїм курей
German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St., South Side, Pittsburgh, Pa.
В. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас. Ол. Бучак, гр. банк.

Відповідний і здібний, знайний через Русинів
Dr. S. J. Oberwager
Донтор Дентист
111 Ave. B. corner 7th Street — понад дришторех.
Безболізне плїомбоване і вириване зубів за допомогою електрики.
ВИРОБИ БРАЦКІ
машлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.
ЦІНИК І ПРОБНИ ВИ-СІЛАЄ ДАРОМ.
Можете писати до нас по Русини словенські або польські.
R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST. SHENANDOAN, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.
Капітал \$50,000.00. Наказишка і нероздїлені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року.
Правадїть загальний банковий бізнес. Видає міжнародні мовні орєтри, драфти і пересїлає гроші до всіх частей свїта, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку дозволяють протїгом послїднїх 5 лїт і вкїло сїть тепер око́ло \$500,000.00.
Гроші пересїлає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

РУСИНІ! Перестанте переплачувати за одїж, яку купуєте по skleпах.
Купуйте виключно тільки у **Славянського Краведького Товариства,** а ошадите від 8 до 10 доларів на кождїм одязі.
БЕЗПРОВОЛОЧНО ЖДАЙТЕ ВЗОРІВ.
Пишть на адресу:
Slavonic Tailoring Co.
131 Bleecker Str., New York City.

ДАРОМ! Кождому, хто польське розповсюди́ть між своїми товаришами наш тютю́н, ми дамо даром гарний граффон. Першо́й класї машїнки до свїату. Кождо́го часу можете мати даром концерт у своїй хатї. Не мучку одного інструмента, аї сїм одного гучо́го, але мушну ціло́го орєстри, свєрїдїа сїмї і величї опер; сїаком, все, в чїм любите. 49-52
Ми пїшїмо Рам тютю́ну Росїйського, Австрїйського, Турецького Боснійського вартостї \$8.00. Ми х чїмо, щоб ви розповсюди́ли наш тютю́н до шїпрїа і до фабкї між своїми знайомими. Такїм спїсобо́м знаємо́ме дружок в найліпшїм сортю́ тютю́ну.
За тютю́н ми чїсїло́м тїлькю \$6.00. Запїшть на рахунок 50 цт. поточнїм вїсїаком, а решту \$2.50 вїддайте експїресово́му агєнту, де можете ошадїту тютю́н і Ф. Вілїра. Бїлі вїсїте висїлати нам від разу 6 дол., ми висїлемо і додатку даром гарний стїйний калєндар. Дїтаєте все, що прїобїдаю або гроші вїгануть вертїти.

Америка	15
Ворба клїє і чому робїтнїки організують ся	15
Весела книжочка з обр. В Старїм і Новїм краю	25
Дешо про звїрїата	30
Емігрант	15
Жовнїр	10
Журвалї	10
Жїтя, зарїбкї, організацїї і т. п. в Сїол. Дер-жавїх	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історїя Русї	10
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Марїа	10
Многострадалнїй народ	20
Наверненнїй грїшнїк	20
Народнїй рух австрюгорєвїах Русинів	15
Новїй Завїт	2.00
О підземнїх скарбах	25
Оповіданїа	10
Про пїтро землі	25
Покуса	10
Про бїлиць свїта	15
Рєалтвр	1.00
Розмова Поляка з Русїном	10
Реїбїтнїй вїрованї	20
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшїа шїста	20
Смертї	10
Стихов, поде	15
Страйк	20
Стрїлїа на смертї, робїтнїча драма	15
Сїпїнїк	30
Товарїска ворожка	15
Хто з чїорї ж.	15
Хїтїа сї лїтїа на землі, з 20 обрїазами	50

"ДУШПАСТІРЬ"
в ся прекрасна, шїро русин церковно-народна газета.
Вона вїходить у Фїладельфїї кождого мїсїа і вюде краснї душо́нї науки, рїзнї рїзїа реїлігїоно-моральнїа вїсїтї та вїдмїстїа сї свїта. В Душпастїрї печатають ся вїсїтї для всіх оточєнїа гр. кат. Епископської мандолїрї. 6 там краснї обрїази (Ілюстрацї) свїатїа і обїсїа їх житїа. На брак гїама нївїтї вїсїлїх і адо́рович жаргїн.
"ДУШПАСТІРЬ" постїть на цїлий рїк там в Америку як і в старїм краю дуже мїло, бо лїнее 1 дол. 20 центїа.
Гроші на "Душпастїрї" треба посїлати поточнїм перекїаком (money-order-ом) на адресу:
Rev. Zachary Orun, 321 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ШИФКАРТИ
Руська Корабельна Агєнцїя Григорїя Кунашевського члена Руського Народного Союзу.
ВАЖНЕ! Як вїзнають до старого краю або спїрїадити кого зї старю́го краю скоро, вїгїдо, а прїятї не вїддати на дармо багато грошїх? На се пїтїає дїстаете сейчас вїдповїдїа в важнїах помїсїнїах, скоро напшїте лист (а нївїтї посткарта вїстїартїа) до Руської Корабельної Агєнцїї.
Шифкарти до Старого краю від 23 дол. з їю Йорну до Львова 30 дол. 65 ц.
Бїди яка рїшїлїсьте ся вїдїти до старого краю, а хочете, щоб сїсьте не спївїдїаї ся на шифру та не блукїли по дорєвї, то як прїбудете на стацию, не вїдїте, шукаюча на свїто, та не вїддайте в руки вїслїаїх чужїах, невідповїднїх лїудїах, абако часто спїтїаете в руки лїудїах прїа стациї, а котрї лїшо вїдуротїть обрїебїть та це вїслїаїть вїдповїдїа. Запїсїлїте вї стїпїї до Руської Корабельної Агєнцїї, нїжко нашого тїлєфо́ну є 887 ORCHARD, а нам агєнт сейчас прїбудє і на вїшо жїдїає має Вам показати лист, котрїй Ви нам вїсїлатї і ошадїтьї. Вам часю, як Р. К. Агєнцїя вїмагає.
Години урядовї: від 8-ої рано до 9-ої веч.

В нашім Бїрї подїагудїють ся вїсїкі справї та старокрайськї як і америкєнськї. Хто ошже має яку справу, нехай удасть ся особїсто або лїсто́во на адресу:
G. KUNASHEVSKY
179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Лїчу лишень мушїн!
Спеціальнї за рахївнї слабо оти мушїн.
Чи Ви єсте дїткєвї яко́го спеціальнїо слабїсїю і чи хочете вїддати ся під ошїку довірєного лїкаря?
Занєващенє кровї; сїкїрнї висїпкї; бїлі в ротї, гордї і на язїцї.
Недомагаїя мочєвї; блудї молодостї; за палаєя; корчї і неправїлнїостї артерїї.
Чи Ви вїгнедає волосє? Чи чути Ваш є устї і чи маєте неправїлнї вїдїах? Чи болить Вас губї або ясна? Чи маєте блїк голови або якїсь бїлі в шїпчї частїа тїла? Я рїчу Вам на знаменїту ошїку в повїсїтїх слухачїа.
Чи не допустїлїсьте Ви прїстїупку протї права здоровїа і прїадо? Чи не вїгїтуєте болє в хрєбтї? Чи єсте вїкурєнї? Чи єсте надїрїно народнї, ослаблїні і чи не вїгїратї енергїї? Чи чуєтеся не лїчїні, прїгїблїенї і неспїсїбнї виконувати Вашу працю або повернєдо? — Прїходїть до мене а Вам поможу вїлїчїтїсь.

Порада і оглєдїннї безплатнї.
УРЯДОВІ ГОДИНИ: Від 10-ої рано до 4-ої повал. і від 6-ої до 8-ої вечер. В недїлї і свїята від 10-ої рано до 1-ої повал.
Dr. G. E. ARY
151 West 23-rd St., New York, N. Y.
Згїлошуючї ся по ошїку лїкарєску мусїть нївїтї ся особїсто до оглєдїа, повїає лїсто́во нїя поа́дає немїло нї сїлї лїчїтї слабїстїа. Не пїшїть до нас, але прїходїть самї.
45-18

Вїдповїднє средство у вїдповїднїм часї.
Нераз кладучи ся спати почуває ся пїла родина добре, однак слабїсть часто прїходїть серед ночї. Дїтїа прїмїром сїлїно почїнає кашлатї і з плачем звєртаєть до матерї, що її болить горло. Лучаєть також, що хтось в родинї серед ночї зїстає захоплєнїй невральгїєю, або астма не дав комусь спати, справляючи йому терпїнє і вїа борєсь о вїдїх. Так могуть мїнати пїлі годинї, заки прїїде лїкар. В таких слїчїах Pain Expeller є неоцїняним средство́м.
Держїть сей лїк під рукама на слїчай потреби. Се є конєчноє нїю, щоб вїдїстїа в наглїх слїчїах, заки лїкар зможе до вас прїйти. Перестуджєне не бїде небезпечнє в наслідкїа, аї вїа ушїте скоро Pain Expeller. Сей лїк може купити в усїх апїтїах по 25 і 50 центїа бутелькї. Стерєжїть ся підрїа блєнїа лїкїа і звєрїть увагу на отю вїсету. Правїлнїй Pain Expeller находїть ся лїш в такіх опакованїах. 39-

Одинона вїрєчєво урядїена **ДРУКАРНЯ "СВОБОДИ"**
звудїає добре вїшколєннїй друкарськїй персоналї, посїдає найкращїа машїнї, аї тїже рїжноряднї гарнї череннї і прикрїає.
Вїсїоує **всїяні друкарськї роботи** точно, гарнї і по низькїх цїнах.
Влєб. Роднїй, як тїже вїдїлїлї і члєнї Р. Н. Союзїа, нївїтїа в вїсїкїх друкарськїах роботама удасть ся лїжє до своїх друкарїа "Свободї". — Адреса:
184 Hudson Street, New York, N. Y.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА "РИЗНИЦЯ"
лїд покрово́м св. Арх. Мїхїїла.
"RYZNYCIA", 114 Chestnut Street, SHENANDOAN, PA.

Має склад і вїрїб рїчєй черновнїх як:
Фєлїа чорнї від \$30-65.00
Рїзїа свїтлї від \$35, 40, 55, 60, 80 і висїпє
Стїхарї вїд \$6.00
Ручнїка, вїлїтонї, хоругвї з обрїазами вїд \$30.00 і
Чашї вїд \$20, 35, 40, 50 і нїшїтє
Лїкїарї, Служєбнїкї, Евангєлїа вїд \$20, 45, 55,
60 і 80.00 дол.
Цвїтїа на прєсталї і до свїчюк по рїжнїй пїмї.
Прїймає ся заповнєна на новї рїчї і до направи старї рїаї.
ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТОКІ ЛАСОІ і прочїа.

Свїтло черновнє:
СВІЧКИ ВОСНОВІ (декорованї) з обрїазами пїа
26 цт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф.
4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.
Свїчкї восковї ручно декорованї 50 цт. за фунт.
2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.
Трїоїтї ручно декор. 5, 6, 7, 9, 50 цт. Угєлїа до кадїлїкнїа 24 цт.
Пачка (120) апаїлїчїа 24 цт. Олїва галїон 1.19
СВІЧКІ ВОСКОВІ ДО НАДСТАВЛЮВАНЯ 3 на фунт 22 цт.
4 на ф. і 6 на фунт 22
Офїркї восковї 16 на ф. і 18 на фунт 22
Свїчкї стєарїновї 16
4 на ф., крученї 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.
Свїчкї на прєстал (extra) 37 цт. за фунт, восковї жовтї 1 на ф. і 6 на фунт 30 цт.
Надїа 50 і 55 цт. за фунт.

Власнїй фонд гваранцїї нїй \$100,000 зложеної в урядовїй касї стїйту Нью-Йорк вїаїлїпше рїчуєть за знаву бїа-кїрєську і агєнтю́ву фірму
HENRY J. SCHNITZER,
141 Washington St. New York.

HASSAK
Цїгарєткї з корновим згїнїченєм.
Лїш подумайте! Десять таких цїгарєт є найліпшїо і пахучо́го тютю́на за 5 центїа! Так цїннїх цїгарєтїв досї не було. Се є однокопїй вїтвїр нашої доволїтїої працїа і величїах улекшєнїа у вїрїбї. Продаєть їх всїюда.
5¢
The American Tobacco Co.
111 Fifth Ave., New York City

Оден з найбільшїх броварїв в Америцї.
E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.
Telephone calls: General Office 2338, Night Call 4564.
Хто лїш раз покоштує сєго пїва, то вїшного вїжє не бїде пїтїа.
Голова вїд него нїколі не болїть, бо єсть адо́ровоє і поживнє.
Не треба єго врєштоу хвалїтї, бо добре само за себе говорїть.